

Standardy ochrony małoletnich

Wersja „skrótowa” – przeznaczona dla Rodziców

Zgodnie z nowym prawem, każdy podmiot pracujący z dziećmi ma obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich.

Czym są standardy ochrony małoletnich?

To zbiór zasad, które stawiają ochronę dziecka w centrum działań i wartości organizacji i tym samym pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne środowisko we wszystkich podmiotach działających na rzecz dzieci. Zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) organy zarządzające takimi placówkami, jak i organizatorzy tego rodzaju działalności mają obowiązek wdrożyć standardy dostosowane do charakteru i rodzaju podmiotu lub prowadzonej działalności.

Dlaczego?

- By skutecznie przeciwdziałać krzywdzeniu dzieci i wzmocnić instytucje w dążeniu do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa.
- By zadbać o to, żeby nie narażać dzieci na ryzyko krzywdzenia.
- By wprowadzić procedury, które pozwalają odpowiednio wcześnie zareagować w przypadku obaw o dobro dziecka lub zapobiegać krzywdzeniu dzieci, zanim dojdzie do eskalacji przemocy wobec nich – niezależnie od źródła i typu tej przemocy.

Kiedy?

Ustawa nakładająca obowiązek wprowadzenia standardów wchodzi w życie 15 lutego 2024 r. Podmioty objęte tym obowiązkiem mają 6 miesięcy od powyższej daty na pełne dostosowanie się do nowej regulacji.

Jakie korzyści wynikają z wdrażania standardów ochrony małoletnich?

- Instytucja poprzez wprowadzenie zasad bezpiecznej rekrutacji dba o to, by wśród personelu nie było osób, które mogłyby zagrazać bezpieczeństwu dziecka.

- Personel potrafi odpowiednio zareagować na podejrzenie krzywdzenia dziecka w placówce lub w rodzinie dzięki wdrożonym procedurom interwencji.
- Dzięki ustalonym zasadom bezpiecznych relacji personel ma jasność, jakie są ramy profesjonalnej relacji z dzieckiem, a jakie zachowania – zarówno ze strony dorosłych wobec dzieci, jak i między dziećmi – są niedopuszczalne.
- Personel jest przygotowany, by zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz symptomy krzywdzenia, jak również opracować plan wsparcia dziecka krzywdzonego.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. W *placówce* stosuje się procedury podejmowania interwencji w przypadkach:
 - a. podejrzenia lub powzięcia informacji, że małoletni **doświadcza krzywdzenia przez osoby dorosłe, niebędące rodzicami:**
 - I. doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie
 - II. jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw
 - III. doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie)
 - IV. doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)
 - b. podejrzenia lub powzięcia informacji, że małoletni doświadcza **krzywdzenia przez osoby nieletnie**
 - I. doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie
 - II. doświadcza ze strony innego małoletniego jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. szarpanie, popychanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. niestosowne komentarze)
 - c. podejrzenia lub powzięcia informacji, że małoletni doświadcza **krzywdzenia przez rodzica/ów lub opiekuna/ów.**

- I. doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie
 - II. jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw
 - III. doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun małoletniego jest niewydolny wychowawczo (np. małoletni chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej)
 - IV. doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)
2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, pracownik jest zobowiązany do:
- a. Zadbania o bezpieczeństwo małoletniego i odseparowania go od osoby podejrzanej o krzywdzenie
 - I. w każdym przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu pracownik niezwłocznie powiadamia odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 47 81 21 210, o czym niezwłocznie powiadamia dyrektora i rodziców małoletniego.
 - b. Sporządzenia notatki służbowej
 - c. Niezwłocznego przekazania notatki do koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich (dalej „koordynator”), a w razie jego nieobecności do obecnego w danym momencie członka ZI i dokonuje odpowiedniego wpisu do „Rejestru ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego” (zwany dalej „Rejestrem zgłoszeń”, wzór stanowi załącznik)
 - d. Członek ZI, który otrzymał notatkę, dostarcza ją koordynatorowi w najbliższym możliwym czasie
 - e. Koordynator po zapoznaniu się z notatką, przy wsparciu i udziale członków Zespołu Interwencyjnego, podejmuje działania mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji, a w szczególności przeprowadza lub inicjuje przeprowadzenie przez innego członka ZI rozmowy z:
 - I. małoletnim,

- II. jego rodzicami/ opiekunami prawnymi, w trakcie której informuje ich o swoim podejrzeniu,
 - III. pracownikami placówki, mogącymi posiadać istotne informacje w danej sprawie
- f. Zespół Interwencyjny na podstawie zebranych informacji dokonuje diagnozy sytuacji małoletniego i opracowuje plan pomocy małoletniemu.
 - g. Koordynator lub wyznaczony przez niego członek ZI sporządza „Kartę interwencji” (wzór stanowi załącznik) i dołącza ją do dokumentacji małoletniego
 - h. Koordynator na każdym etapie prowadzonej interwencji współpracuje z dyrektorem *placówki*.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać:
- a. Imię i nazwisko małoletniego
 - b. Imiona i nazwiska członków ZI
 - c. Powód opracowania planu pomocy
 - d. Rozpoznanie sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
 - e. Cel wsparcia małoletniego
 - f. Identyfikację zasobów wewnętrznych *placówki* oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego krzywdzącego
 - g. Zakres współdziałania *placówki* z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego
 - h. Zakres, wymiar godzin i okres wsparcia udzielonego małoletniemu
 - i. Formy i metody wsparcia małoletniego
 - j. Ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu
4. Plan pomocy małoletniemu jest przedstawiany przez koordynatora opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji
5. W sytuacji opisanej w ust. 4 pkt b lit ii (przypadek jednorazowego doświadczenia krzywdzenia ze strony osoby nieletniej) pracownik zobowiązany jest do:
- a. zadbania o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
 - b. przeprowadzenia rozmowy osobno z rodzicami małoletniego krzywdzącego i krzywdzonego;
 - c. opracowania planu pomocy małoletniemu (indywidualnie lub w zespole);

- d. w przypadku powtarzających się zdarzeń do postępowania opisanego w ust.5
6. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, a także jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw lub doświadcza przemocy domowej, Koordynator dodatkowo jest zobowiązany do:
 - a. poinformowania opiekunów o obowiązku *placówki* zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji)
 - b. wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w części i w sposób opisany w odpowiednich przepisach
 - c. przekazania dyrektorowi *placówki* formularza „Niebieska Karta – A” celem przesłania go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego oraz informacji niezbędnych do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub wniosku o wgląd w sytuację rodziny.
 7. W przypadkach opisanych w punkcie poprzedzającym dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji tam wskazanych.
 8. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, dyrektor *placówki* informuje o tym fakcie opiekunów dziecka na piśmie.
 9. Wszyscy pracownicy *placówki* i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.